

DANIEL BLAKE

**VERMOORDE
ZIEL**

the house of books

Oorspronkelijke titel

Soul Murder

Copyright © 2010 by Daniel Blake

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2013 by The House of Books, Vianen/Antwerpen

Vertaling

Ed van Eeden

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer BNO, Amsterdam

Foto auteur

© Paul Rider

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 3832 4

ISBN 978 90 443 3833 1 (e-book)

D/2013/8899/100

NUR 332

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Vrijdag 1 oktober, 12.15 uur

Franco Patrese was al tien jaar niet meer in een kerk geweest. Het was daarom ironisch dat hij nu in de moederkerk zelf stond, de Sint-Pauluskathedraal, centrum van het spirituele leven voor bijna een miljoen katholieken in Pittsburgh.

De bisschop had er persoonlijk op aangedrongen. Gregory Kohler had als jonge priester kennism gemaakt met de ouders van Franco toen hij hun huwelijk hielp inzegenen. Hij had Franco en zijn zussen lesgegeven in de jaren dat priesters en nonnen nog voor de klas stonden en door de jaren heen was hij zowel een vriend van de familie als hun pastor geworden.

Nu had hij Franco en zijn zussen de kathedraal aangeboden. Je zei niet nee tegen een bisschop. Niet als je goed katholiek was; Bianca en Valentina geloofden nog altijd, al deed Franco dat niet meer. Trouwens, ze hadden alle zitplaatsen nodig die ze konden krijgen. Half Bloomfield – een wijk die zo Italiaans was dat de parkeermeters groen-wit-rood waren geschilderd – was uitgelopen om Franco's ouders de laatste eer te bewijzen.

Alberto en Ilaria Patrese waren vijf dagen tevoren om het leven gekomen. Alberto was op de snelweg een vrachtwagen aan het inhalen, en precies op dat moment had de vrachtwagenchauffeur een achttientonner willen inhalen. Door de botsing was Patreses auto over de middenberm geschoten en op de drie rijbanen voor het tegemoetkomend verkeer terechtgekomen.

Ze hadden geen tijd voor een gebed gehad.

De politie was eerst naar Franco gegaan, omdat hij een van hen was: rechercheur Moordzaken, werkzaam op het departement North Shore. Toen twee geüniformeerde agenten voor Franco's bureau waren verschenen, wist hij direct dat er iemand van zijn familie dood was. Hij herkende de blik van de agenten; het was alsof hij in een spiegel keek. Hij had zulk nieuws zelf zo vaak moeten vertellen. Het was met voorsprong het allerergste onderdeel van zijn beroep. Niets is zo ingrijpend in een mensenleven als de dood van een geliefde.

Franco had de directe nasleep onverwacht moeilijk gevonden. Er waren natuurlijk tranen gevloeid en door de schok waren er ruzies en verwarring ontstaan; maar ze hadden ook gelachen om de talloze familie-

verhalen die door de jaren heen waren bijgeschaafd en opgeblazen. Hij had zichzelf beziggehouden met de enorme hoeveelheid kleine bureaucratische handelingen: politierapporten, autopsies, certificaten, het regelen van de begrafenis, contact opnemen met lang vergeten en ver weg wonende familieleden. Bezig zijn betekende dat hij niet behoefde na te denken, en minder tijd om na te denken betekende meer tijd om sterk te zijn, om te zorgen dat het goed ging met alle anderen, om de oppervlakkigste blik zijn kant op te kunnen negeren.

Hij deed het zelfs nu, tijdens de begrafenisplechtigheid, op de voorste bank tussen zijn zussen in, waarbij zijn neefjes en nichtje tussen de volwassenen zaten weggestopt. Vastbesloten om de rots te zijn waarop de golven van verdriet konden stukslaan, trok Franco Valentina dicht tegen zich aan, aaide kinderen over hun bol en streefde Bianca's hand toen haar kaak trilde en ze slikte om haar tranen tegen te houden.

De laatste tonen van 'Amazing Grace' stierven weg en iedereen zat toen Kohler de treden naar de preekstoel besteeg. Hij was in de zestig, maar met een bos haar waar een man van half zijn leeftijd jaloers op zou zijn. De handen die hij opstak alsof hij zijn kudde zegende, waren groot en sterk en trilden niet.

Franco keek rond. Hij hoorde vrolijk gelach toen de bisschop iets grappigs en aardigs zei, maar hij was er niet bij met zijn gedachten. Hij dacht aan dingen die hij graag tegen zijn ouders zou hebben gezegd toen ze nog leefden en aan de dingen waarvan hij blij was dat hij ze niet had verteld. Ze wisten niet alles van zijn leven en hij had niet de illusie dat ze dat hadden moeten weten. Hij wist dat ze van hem hielden en dat was het belangrijkste. Maar hij wist ook dat houden van mensen betekende dat je hen wilde beschermen.

Ergens in de verte had Kohler het over God, maar daar geloofde Franco niet meer in. Wat hem betreft was de dood van zijn ouders een stom toeval, niets meer en niets minder. Verkeerde plek, verkeerde moment. Waarom zij? Draai dat eens om: waarom zij níét? Je werd geboren, je leefde en je ging dood. Genade, rechtvaardigheid en compassie waren geen goddelijke eigenschappen, ze waren menselijk en niet eens universeel. Als je dat niet geloofde, dacht Franco, dan veranderde dat als je bij Moordzaken ging werken. Religie was gewoon een keurig woord voor bijgeloof, en bijgeloof een keurig woord voor angst.

Franco stopte een vinger achter zijn boord en trok eraan. Hij was ineens kortademig en het zweet brak hem uit. Toen Bianca naar hem keek, leek haar gezicht eerst even te draaien voor hij haar scherp zag. Haar wenkbrauwen waren opgetrokken van bezorgdheid en twijfel.

‘Is het hier zo warm?’ fluisterde hij.

Ze schudde haar hoofd. ‘Ik vind van niet.’

Franco’s ribben trilden door het bonken van zijn hart. Hij stond op, merkte dat hij zwabberbenen had, stapte over Bianca’s voeten heen en liep snel het middenpad af. Hij keek niet op of om tot hij de hoge hoofddeur uit was en tussen de luidruchtige, gehaaste studenten van de universiteit in de buurt stond, die grapjes maakten en de wereld wilden verbeteren.

Maandag 4 oktober, 8.12 uur

Het hoofdbureau bood Patrese twee weken buitengewoon verlof. Hij nam twee dagen en die telden eigenlijk niet, omdat het weekend was. Maandagochtend zat hij weer vroeg achter zijn bureau, niet zozeer tot de verbazing, maar tot de opgewekte ergernis van zijn partner Mark Beradino.

‘Jezus, Franco. Als jij die twee weken niet wilt, neem ik ze wel.’

Patrese lachte, opgelucht dat Beradino hem niet overstelpte met medeleven.

Beradino was een onopvallende verschijning. Een meter negentig, negentig kilo, grijzend haar, maar een dikke bos, en een regelmatig gezicht. Hij was geen Brad Pitt, maar ook zeker geen Michael Moore. Je kon op straat langs hem lopen zonder hem te zien en zag je hem wel, dan was je hem vijf stappen verder alweer vergeten. Hij zou een geweldige spion zijn geweest.

Maar hij was een rechercheur. Een verrekt goede rechercheur.

Voor de afdeling Moordzaken van Pittsburgh was hij zoiets als een instituut.

Hij werkte er sinds begin jaren tachtig – meestal liep hij in kleren die hij in die tijd moest hebben gekocht – en aan beide kanten van de wet vonden ze hem een goede agent. Hard, kordaat – hij vond dat agenten agenten moesten zijn en geen politici of sociaal werkers – maar eerlijk. Hij had nooit steekpenningen aangenomen, nooit met bewijzen geknoeid en nooit een verdachte in elkaar geslagen.

Dat konden niet veel agenten hem nazeggen.

Patrese en hij waren nu drie jaar partners – wat een teken was van vertrouwen in Patreses ervaring – en in die tijd waren ze vrienden geworden. Patrese kwam regelmatig over de vloer in het appartement dat Beradino deelde met zijn partner, Jesslyn Gedge, cipier in de staatsgevangenis in Muncy. Beradino en Jesslyn hadden allebei tussen de rouwenden in de Sint-Paulus gezeten.

‘Maar nu je hier toch bent,’ ging Beradino verder, ‘kun je jezelf nuttig maken. We hebben net een zaak doorgekregen. Huiselijk geweld, schoten, man dood. Zone vijf.’

Pittsburgh kent zes politiedistricten, genummerd volgens de volstrekt ondoorzichtige logica van de ware bureaucraat. Zone vijf was de noordoostelijke kant van de stad: East Liberty, East End en Homewood.

Negen van de tien keer was een zaak in vijf een zaak in Homewood.

Homewood was Pittsburghs achterbuurt. Moord, zware mishandeling, wapen- en narcoticadelicten, prostitutie, noem maar op, alles kwam voor en alles gebeurde er twee keer zo vaak als in andere wijken. Het was een van de gevaarlijkste plekken van heel Pennsylvania, en dat wil wat zeggen.

Het was een halfuur rijden van het politiebureau op North Shore naar Homewood. Patrese en Beradino reden er in een burgerwagen naartoe; sirenes en lichten waren niet nodig als het slachtoffer al dood was en agenten de plaats delict al hadden afgezet.

Je kon altijd zien dat je Homewood naderde. Eerst zag je hier en daar tags van bendes, dan wat meer en binnen een paar blokken zag je die heldere kronkels overal: op muren, huizen, trottoirs en verkeerslichten.

Ons teken. Oprotten.

En daarna de beledigingen van jonge kerels op straathoeken, die somber naar de voorbijrijdende politieauto's keken; langs rijen leegstaande gebouwen, die een eindeloze stroom zwervers, junks en hoeren opslokten en uitkotsten; langs een paar winkels, die dapper of wanhopig genoeg waren om te blijven: kroegen, kappers, buurtsupers, snackbars.

Wijsneuzen van buiten de stad noemden Patreses stad graag 'Shitsburgh'. Meestal snoerde hij die mensen meteen de mond – hij hield van zijn stad – maar als het over Homewood ging, moest zelfs hij toegeven dat ze een punt hadden.

Het tragische was dat Homewood niet altijd zo was geweest.

Anderhalve eeuw geleden was het dé wijk geweest om te wonen. Tycoons als Westinghouse en Frick hadden er hun landhuizen gehad. De handel floreerde, er werd een tramlijn aangelegd en de mensen wisten niet hoe snel ze er moesten gaan wonen.

En zo bleef het tot na de Tweede Wereldoorlog, tot de stadsplanners besloten om in de binnenstad Civic Arena te bouwen. Om dat te kunnen doen moesten duizenden mensen, voornamelijk arme, zwarte gezinnen die in het Lower District woonden, gedwongen verhuizen. De meesten vertrokken naar Homewood, waardoor – met de vanzelfsprekendheid van een zonsopgang – de blanke bovenklasse haar biezen pakte en naar de voorsteden verkaste. De weinige zwarten uit de middenklasse die het zich konden permitteren, volgden.

Daarna kwamen de rellen, hier net zo goed als elders in de burger-

rechtenperiode. En met die rellen kwamen de drugs en de bendes met hun bijna komische namen: Tre-8s-Perry en Charles, Sugar Top Mob, Down Low Goonies, Reed Rude Boyz, Climax Street. Natuurlijk was er niets komisch aan wat ze deden. Toen niet en nu niet. Drugs en wapens, wapens en drugs. Zelden stierf een bendelid op hoge leeftijd.

Voor zich zag Patrese een samenscholing op de stoep. Een paar agenten hielden de mensen op afstand. Aan de overkant stonden twee politieauto's stand-by. De agenten waren kalm en hielden de boel in de gaten. Hier waren agenten de vijand, vertegenwoordigers van een vijandelijke en onderdrukkende klasse, geen onpartijdige handhavers van de wet.

Patrese en Beradino stapten uit. Iets verderop praatte een jongeman met een bandana om en een wijde broek aan opgewonden in zijn mobiel.

'Yo, ik zeg je, 't broeit hier. En niet door de zon, als je begrijpt wat ik bedoel.'

Terwijl hij zijn mobiel dichtklapte, keek hij Patrese uitdagend aan. De politie noemt het *eye-fucking* als een agent en een crimineel proberen de ander weg te laten kijken. Als agent kun je het je niet veroorloven om als eerste weg te kijken. De straat is van jou, niet van hen.

Patrese en Beradino baanden zich een weg door de mensenmassa, wapperden met hun ID naar een van de geüniformeerde agenten en doken onder het geel-zwarte afzetlint tussen twee lantaarnpalen door.

Het was een rijtjeshuis van twee verdiepingen, het type dat overal in Homewood stond, iets van de straat af met een veranda aan de voorkant. Iedere rechercheur moordzaken die iets meer dan een paar maanden ervaring had, was er vaak genoeg binnen geweest om de indeling te kennen: keuken en woonkamer op de begane grond, een paar slaapkamers en een badkamer op de eerste verdieping en een zolderkamer met dakkapellen.

Een agent in uniform nam Patrese en Beradino mee naar boven en praatte hen onderweg bij.

De overledene was J'Juan Weaver, geen onbekende van politie en justitie. Hij had met zijn vriendin Shaniqua Davenport en haar (maar niet zijn) zoon Trent in dit huis gewoond.

Shaniqua en Weaver waren al jaren op de vlucht en waren vaker verhuisd dan de pont naar Staten Island heen en weer voer. Vóór Weaver was er een reeks ongewenste individuen geweest, van wie er drie Shaniqua zonen hadden geschonken. Trent was vijftien en de jongste. Zijn twee oudere halfbroers zaten allebei in de gevangenis.

Je moest behoorlijk wat lef hebben om te durven wedden dat hij hun voorbeeld niet zou volgen, dacht Patrese.

De agent liet hun een van de slaapkamers zien.

Die was drieënhalft bij drieënhalft meter, met een tweepersoonsbed in de verfte hoek. Weaver lag naast het bed in een houding die suggereerde dat hij daar had geslapen, met zijn hoofd aan de kant waar de kussens lagen.

De kogel die hem fataal was geworden, was via zijn achterhoofd binnengekomen. Patrese zag botsplinters en grijs hersenweefsel tussen de rode troep.

Weaver was een grote man: een meter negentig en honderd kilo, één bonk spieren. Er liepen veel spierbundels rond in Homewood, bijna allemaal door gewichtheffen toen ze achter de tralies zaten. Gratis sporten, drie warme maaltijden en een brits: sommigen zaten er liever achter dan ervoor.

‘Waar zijn de anderen?’ vroeg Beradino.

De agent nam hen mee naar de tweede slaapkamer. Shaniqua en Trent zaten allebei met handboeien om naast elkaar op het bed.

Shaniqua was ergens achter in de dertig, een knappe vrouw, leek een beetje op Angela Bassett en had intelligente ogen. Trent had een vlassig snorretje en een kwabbig jongensgezicht. Hij was nog te jong om al gepokt en gemazeld te zijn door het leven hier, maar dat zou waarschijnlijk niet lang meer duren. Ze keken allebei naar Patrese en Beradino.

Beradino stelde zichzelf en Patrese aan hen voor en vroeg toen: ‘Wat is er gebeurd?’

‘Hij zocht Trent,’ vertelde Shaniqua. ‘Wilde hem vermoorden.’

Dat was een bekentenis. Niets meer en niets minder.

‘Waarom wilde hij hem vermoorden?’

Stilte.

Ze hoorden buiten de ambulance die Weavers lichaam kwam ophalen. Beradino gebaarde naar een van de agenten dat hij naar buiten moest gaan en tegen de broeders moest zeggen dat ze daar moesten wachten tot ze hier klaar waren.

Trent keek alsof hij iets wilde zeggen, maar zei niets.

‘We hebben een melding binnengekregen van een ruzie en daarna schoten,’ zei Patrese, ‘klopt dat?’

‘Klopt.’

‘Waar ging de ruzie over?’

‘Ach, je weet wel.’

‘Nee, dat weet ik niet. Waar ging de ruzie over?’

‘Zelfde shit waar alle stelletjes ruzie over maken.’

‘Zoals?’

‘Gewone shit. Zeikshit.’

‘Dat is geen antwoord.’

Boven hun hoofden kraakte het plafond. De rechercheurs zouden het niet eens gemerkt hebben als Trent zijn ogen niet automatisch en zenuwachtig naar boven had opgeslagen.

Patrese voelde zijn maag samenkrimpen.

‘Wie is daarboven?’

‘Niemand,’ zei Shaniqua snel. Veel te snel. ‘Wij zijn hier alleen.’

Een van de agenten maakte aanstalten poolshoogte te gaan nemen. Patrese hield hem met opgestoken hand tegen en liep zelf de kamer uit.

Boven aan de trap haalde hij heel zachtjes zijn pistool tevoorschijn, een Ruger Blackhawk, eenschotsrevolver, .357-magnumkaliber, 4 5/8 inch cilinder, zwarte veiligheidsgreep.

Hij had het verrassingseffect aan zijn kant. *Maak er gebruik van.*

Ze was alleen, in de zolderslaapkamer.

Ze lag plat op haar rug, half op de vloer, half op een matras die eruitzag alsof die voor een nieuwe doorbraak in de biologische oorlogvoering kon zorgen. Ze had een bh en een zeer korte spijkershirt aan. Haar andere kleren lagen op een stapeltje boven op haar rechterhand, die daardoor niet te zien was. Priksporen liepen als duizendpoten over de binnenkant van haar armen. Geen wonder dat Shaniqua en Trent niet wilden dat de politie haar vond.

En ze was blank.

Homewood was geen plek voor blanken.

Een paar ondernemende kinderen uit de buitenwijken gingen er ’s avonds laat wel eens heen en kochten een paar gram op een straathoek voor ze als de duvel weer naar huis raceten om het met een kleine winst aan hun vrienden door te verkopen – een halve gram voor de dubbele prijs. Maar die bleven de hele tijd dat ze in Homewood waren in hun auto zitten als ze een beetje verstand hadden. Ze begaven zich niet op straat en waagden zich al helemaal niet in de crackpanden.

Dus zij hier moest behoorlijk wanhopig zijn geweest. En Patrese wist wat alle agenten wisten: wanhopige mensen zijn vaak het gevaarlijkst.

‘Hou je handen waar ik ze kan zien!’

Haar lichaam verkrampte en instinctief sprong hij op met zijn vinger om de trekker, klaar om te schieten. Close, dacht hij. Heel close.

Zijn hart bonkte in zijn borstkas. Hij was bang. Angst was goed, bange agenten waren levende agenten.

Ze deed haar ogen open en keek hem wazig aan.

Misschien te wazig, dacht hij. Simuleerde ze?

In dit soort situaties waren al eerder agenten vermoord. Op dit soort plekken moest je ontzettend op je hoede zijn, altijd. Het waren niet alleen de jongens met tattoo's en bicepsen die wisten hoe je moest schieten.

'Je handen, laat ze zien,' zei hij nog een keer.

Ze bleef doodstil liggen en keek hem uitdrukingsloos aan.

Dit was niet de manier waarop de meeste mensen reageerden, niet als ze een gewapende agent tegenover zich zagen. Tuurlijk, er waren er die veel te bang waren om zich te bewegen, maar ze hadden allemaal hun ogen wijdopen en brabbelden.

Deze niet.

Patrese voelde een zweetdruppel over zijn ruggengraat naar beneden lopen.

Waarom werkt ze niet mee?

Twee opties, dacht hij. Eén: ze was zover heen dat ze niet meer wist wie ze was, wie hij was, waar ze waren en wat hij had gezegd. Twee: ze wilde dat hij dacht dat ze heel ver heen was, maar was in feite volledig bij de les en probeerde hem in de waan te brengen dat hij veilig was.

De kledingstapel bewoog een beetje. Ze zocht naar iets.

'Handen. Nú!' riep hij en kwam een stap dichterbij haar toe. Hij zag iets zwarts dat ze uit de stapel had getrokken. Ze bracht haar arm omhoog, voor haar borst.

Patrese schoot twee keer, heel snel.

Ze lag al op de grond, dus ze viel niet. Het enige deel van haar dat bewoog was haar arm, die naast haar lichaam viel terwijl haar hand losliet wat ze erin vast had. Een shirt. Zwart, katoen. Alleen maar een shirt.

Iedereen leek te gillen. Agenten in uniform blaften in hun radio's, ziekenbroeders riepen dat ze naar binnen wilden, Shaniqua gilte naar Trent en Trent schreeuwde naar haar.

Voor Patrese was dit statisch. Ruis. Hij voelde zich verdoofd, losgekoppeld.

Had die twee weken verlof moeten nemen, dacht hij. *Die had ik moeten nemen.*

Of hij de procedure had gevolgd of dat hij anders had kunnen reageren, wist hij niet. Er zou natuurlijk een onderzoek komen, dat gebeurde altijd als een agent iemand doodschoot tijdens de uitoefening van zijn functie.

Maar dat was voor later. Eerste prioriteit was om nu naar het politiebureau te gaan. Om Shaniqua te ondervragen én om Patrese als de donder uit Homewood te krijgen.

Beradino nam de leiding, snel en efficiënt als altijd. Zei tegen de agenten dat ze in het huis bij Trent moesten blijven tot er versterking was gekomen in verband met het meisje op zolder. Daarna namen Patrese en hij Shaniqua mee naar beneden, door de voordeur naar buiten.

‘Vertel ze geen ene shit, mam,’ gilde Trent haar achterna.

Ze keek achterom, naar hem, met een mix van liefde en pijn.

De menigte buiten was inmiddels gegroeid en nog makkelijker ontvlambaar. Ze hadden Patreses schoten gehoord, maar wisten niet wie er had geschoten en wie of wat hij had geraakt. Toen ze zagen dat Shaniqua werd weggeleid, begonnen ze te joelen.

‘Ik ga nooit tegen een blanke praten, weet je,’ gilde Shaniqua. ‘Ik ben in Trinidad geboren. Zwarten kussen geen gore konten in Trinidad. Da’s een ding dat zeker is.’ Ze keek naar een van de mannen in uniform die de mensen in bedwang hielden. ‘En ook niet tegen een Ome Tom.’

‘Dan ga je met niemand praten, meisje,’ riep iemand uit de menigte, wat een boel gelach opleverde.

Trent stond bij het raam met een van de agenten naast hem. Heel even was hij geen toekomstig bendelid, maar was hij precies wat hij was: een bange en verwarde tiener.

‘Ik kom terug, liefje,’ riep Shaniqua. ‘Hou voor twee van je. Hou je haaks.’